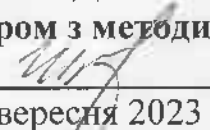

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра психології та суспільствознавчих дисциплін
імені Академіка УАН о. Івана Луцького

ЗАТВЕРДЖУЮ:
проректором з методичної роботи

«01» вересня 2023 р.

ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	08 «Право»
Спеціальність	081 «Право»
Освітньо-наукова програма	«Право»
Освітній рівень	третій (освітньо-науковий)
Вид дисципліни	базова (обов'язкова)
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Івано-Франківськ

2023

Затверджено на засіданні кафедри психології та суспільствознавчих дисциплін імені Академіка УАН о. Івана Луцького
Протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

В.о. зав. кафедри

Наталія ГУМЕНЮК

Розробник:

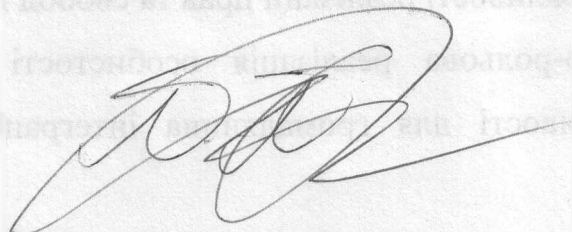
к.п.н., доцент в.о. зав.кафедри

Наталія ГУМЕНЮК

Узгоджено:

Гарант ОП

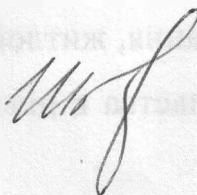
Роман ЛУЦЬКИЙ

СХВАЛЕНО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ РАДОЮ

Голова науково-методичної ради

ЗВО «Університет Короля Данила»

протокол № 1 від 1 вересня 2023 р.

Ярослав ШТАНЬКО

E-mail	nataliya.ya.humenyuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра психології та суспільствознавчих дисциплін 303 а
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.urd.edu.ua/course/view.php?id=5650

ВСТУП

Загальна інформація про дисципліну: Інтеграція України в єдиний Європейський освітній простір вимагає глибокого педагогічного переосмислення закономірностей навчально-професійної діяльності, принципів і методів навчання та виховання, формування особистості майбутнього фахівця. Разом з цим зростають вимоги до професійної підготовки майбутніх викладачів в процесі їх ступеневої підготовки. Високий рівень наукової компетентності в поєднанні з педагогічною майстерністю і психологічною культурою викладачів, впровадження здобутків психологічної науки в педагогічну практику – реальна передумова підвищення ефективності навчального процесу у вищій школі, реалізації принципів демократизації і гуманізації вищої школи. Знання методології, теорії, техніки, методів та організації науково-педагогічної діяльності допоможе аспірантам легко долучатися до професійної діяльності, втілювати наукові знання у практичну площину, сприятиме розвитку раціонального і творчого мислення.

Мета дисципліни: набуття слухачами знань, умінь та практичних навичок з педагогіки та психології, які допомогли б майбутнім викладачам вищої школи та науковцям розробляти ефективні методики викладання, культуру мовлення та комунікативної взаємодії зі студентами.

Завдання дисципліни: висвітлити загальні теоретичні та методологічні засади питання організації та здійснення науково-педагогічної діяльності; ознайомити аспірантів з психолого-педагогічними особливостями педагогічної майстерності, формами, методами та інноваційним технологіями освітнього процесу: акцентувати увагу слухачів курсу на важливості креативного підходу та розробці інноваційних методів освітнього процесу.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні **знати:**

- сутність і види науково-педагогічної діяльності;
- основні напрями досліджень за обраними галузями знань і напрямиами підготовки;
- специфіку й особливості наукової комунікації;
- технології наукового пошуку та евристичної діяльності;

- місце і роль інформаційно-комунікативних технологій у науково-педагогічній діяльності;

- взаємозалежність понять «методологія», «методика» і «метод» у сфері науково-педагогічної діяльності;

вміти:

- складати загальний і розгорнутий, поточний і перспективний план наукового дослідження;

- узагальнювати, систематизувати і класифікувати теоретичний та емпіричний матеріал;

- критично оцінювати наявні наукові розробки і досягнення в галузі педагогічної науки, та виявляти мало вивчені або залишені поза увагою аспекти;

- визначати предмет і об'єкт дослідження педагогічної науки;

- застосовувати методологію і методику науково-педагогічного дослідження;

- використовувати можливості інформаційних технологій, спеціальних комп'ютерних програм для отримання, накопичення, зберігання та використання інформації у науково-педагогічній діяльності;

- аналізувати і порівнювати явища і факти, виявляти їх властивості, характеристики, тенденції;

- здійснювати апробацію власних досліджень через їх застосування у навчально-виховному процесі.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2	
Семестр	3	
Кількість кредитів ECTS	3	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	14 год.
	семінари	16 год.
Самостійна робота		30 год.
Підсумковий контроль		30 год.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи		1:1
Форма підсумкового контролю	Екзамен (комп'ютерне тестування)	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Філософія освіти і науки	Менеджмент інновацій
	Методологія наукових досліджень

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відвідування занять є важливою складовою навчальної та науково-дослідної роботи. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Дозволяється вільне відвідування занять аспірантів за індивідуальним графіком навчання. Якщо аспірант відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації професора. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

ПОВЕДІНКА В НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ПРИМІЩЕННІ

Усі учасники освітньо-наукового процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила», Правил поведінки здобувачів освіти та Кодексу корпоративної етики. Кожен аспірант має виявляти наполегливість, старанність, зацікавлення дискутувати, ставити запитання професорові як під час лекцій, так і під час семінарських чи практичних занять.

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися один до одного, бути урівноваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Академічна доброчесність учасниками освітнього процесу реалізується шляхом дотримання загальноприйнятих морально-етичних норм, правил поведінки, самостійного виконання навчального навантаження та завдань поточного і підсумкового контролю результатів навчання.

Під час виконання письмових тестових завдань навчальної дисципліни недопустимо порушення академічної доброчесності.

Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви аспіранта або відповідного подання декана.

ДІАГНОСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Діагностика (оцінювання) результатів навчання здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» в ЗВО «Університет Короля Данила».

Видами діагностики та контролю знань аспірантів з навчальної дисципліни є поточний контроль (у формі усного опитування, письмового та тематичного тестового контролю, самоконтролю) та підсумковий контроль (у формі диференційованого заліку).

Оцінювання сформованих компетентностей у аспірантів здійснюється за 100-бальною шкалою. При цьому, за результатами поточного контролю здобувач може набрати до 60 балів, а за результатами підсумкового контролю – до 40 балів.

Відповідність критеріїв оцінювання результатів навчання національній шкалі, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відображена в Таблиці 1.

Таблиця 1.

ШКАЛА В БАЛАХ	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ ЄКТС	НАЦІОНАЛЬНА ШКАЛА	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90–100 бали	A	5 «відмінно»	повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу
83–89 бали	B	4 «дуже добре»	неповна відповідь на питання з проблематики теми, наявність незначних помилок
76–82 бали	C	4 «добре»	
68–75	D	3 «задовільно»	недостатні ґрунтовність та послідовність викладу;

бали в			наявність помилок;
60– 67 бали в	E	3 «достатньо»	
35– 59 бали в	FX	2«незадовільно»	невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.
0–34 бали	F	2«неприйнятн о»	

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів)

Фіксація поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали. У разі відсутності здобувача на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється усереднена підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки здобувачі зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль балів) без права перездачі.

Здобувачі повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі здобувачі, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення

рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

За результатами підсумкового контролю здобувач може отримати 40 балів. Здобувачі, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали іспит і повинні йти на перездачу.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі диференційованого заліку у вигляді комп'ютерного тестування. Тестування відбувається в комп'ютерних лабораторіях навчального закладу (або в особливих випадках – дистанційно) з використанням програми Moodle і передбачає проходження тесту з 30 питань різного рівня складності впродовж 20 хвилин.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) **і є сумою балів**, отриманих під час поточного та підсумкового контролю. Здобувач вважається атестованим, якщо сума балів дорівнює або перевищує 60 балів.

Здобувачі можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційній сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву у відділ аспірантури та докторантури не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Здобувачі, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять.

Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та

виступ, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав здобувач під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Тема 1. Вища школа як педагогічна система

- 1.1. Мета, зміст та стандарти вищої освіти
- 1.2. Педагогічний процес у вищій школі
- 1.3. Виховна діяльність у закладах вищої освіти
- 1.4. Науково-дослідна робота студентів

Тема 2. Дидактичні та методичні основи викладання у вищій школі

- 2.1. Основи сучасної дидактики вищої школи
- 2.2. Закони, закономірності та принципи навчання
- 2.3. Цілі та зміст навчання у вищій школі
- 2.4. Методика викладання у вищій школі. Методи та засоби навчання
- 2.5. Форми організації освітнього процесу

Тема 3. Технології навчання. Активні та інтерактивні технології навчання

- 3.1. Методика і технологія навчання. Класифікація технологій навчання
- 3.2. Інноваційні технології навчання та їх види
- 3.3. Суть активних та інтерактивних методів навчання та їх види
- 3.4. Підготовка та проведення викладачем до занять

Тема 4. Психологія професіоналізму та педагогічної майстерності викладача

- 4.1. Педагогічна діяльність викладача: професійні аспекти
- 4.2. Особистісні аспекти професіоналізму діяльності викладача
- 4.3. Педагогічна майстерність викладача
- 4.4. Педагогічна культура викладача

Тема 5. Педагогічна техніка викладача

- 5.1. Зміст поняття “педагогічна техніка”
- 5.2. Внутрішня техніка викладача
- 5.3. Зовнішня техніка викладача

Тема 6. Педагогічна майстерність як мистецька дія

- 6.1. Театральне мистецтво у вимірах педагогіки та психології
- 6.2. Педагогічна та акторська дія
- 6.3. Педагогічна сумісність і педагогічне сприймання
- 6.4. Майстерність педагогічного спілкування

Тема 7. Психологічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні

- 7.1. Особистість викладача як інструмент впливу в педагогічній взаємодії
- 7.2. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування

7.3. Способи комунікативного впливу

7.4. Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтерактивного компонента педагогічної взаємодії

7.5. Технологія організації педагогічної взаємодії в процесі індивідуальної бесіди. Методика контактної взаємодії як технологія забезпечення контакту

7.6. Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчанні.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		всього	аудиторні	лекційні	практичні	самостійна робота	підсумковий контроль
1	Вища школа як педагогічна система	10	4	2	2	6	
2	Дидактичні та методичні основи викладання у вищій школі	10	6	2	4	4	
3	Технології навчання. Активні та інтерактивні технології навчання	8	4	2	2	4	
4	Психологія професіоналізму та педагогічної майстерності викладача	8	4	2	2	4	
5	Педагогічна техніка викладача	8	4	2	2	4	
6	Педагогічна майстерність як мистецька дія	8	4	2	2	4	
7	Психологічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні	8	4	2	2	4	
Загальна кількість годин на вивчення дисципліни		90	30	14	16	30	30

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ лекції	Теми лекцій	Кількість годин
Лекція 1	Вища школа як педагогічна система	2
Лекція 2	Дидактичні та методичні основи викладання у вищій школі	2
Лекція 3	Технології навчання. Активні та інтерактивні технології навчання	2
Лекція 4	Психологія професіоналізму та педагогічної майстерності викладача	2
Лекція 5	Педагогічна техніка викладача	2
Лекція 6	Педагогічна майстерність як мистецька дія	2
Лекції 7	Психологічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні	2
	Всього лекційних занять	14

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ практ. заняття	Назва теми заняття	Кількість годин
1	Вища школа як педагогічна система	2
2	Дидактичні та методичні основи викладання у вищій школі	4
3	Технології навчання. Активні та інтерактивні технології навчання	2
4	Психологія професіоналізму та педагогічної майстерності викладача	2
5	Педагогічна техніка викладача	2
6	Педагогічна майстерність як мистецька дія	2
7	Психологічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні	2
	Всього семінарських занять	16

САМОСТІЙНА РОБОТА

Тема 1. Вища школа як педагогічна система

1. Мета, зміст та стандарти вищої освіти. 2. Педагогічний процес у вищій школі. 3. Виховна діяльність у закладах вищої освіти. 4. Науково-дослідна робота студентів. 5. Методика викладання у вищій школі. Методи та засоби навчання.

Завдання для самостійної роботи: 1. Розкрийте поняття “педагогічна система” вищої школи”. 2. Створіть концепцію виховної діяльності для вищого навчального закладу, враховуючи сучасні виклики і потреби студентів. Опишіть основні принципи та методи впровадження цієї концепції. 3. Розробіть проєкт виховної події, яка спрямована на підвищення духовно-моральних цінностей серед студентів. Поясніть мету події, методи реалізації та очікувані результати. 4. Складіть план інклюзивної виховної програми для студентів з різними особливостями.

Тема 2. Дидактичні та методичні основи викладання у вищій школі

1. Основи сучасної дидактики вищої школи. 2. Закони, закономірності та принципи навчання. 3. Цілі та зміст навчання у вищій школі. 4. Форми організації освітнього процесу.

Завдання для самостійної роботи: 1. Розробіть план заняття з використанням методів активного навчання для викладання концепції «Педагогічні стратегії вищої освіти». 2. Проаналізуйте вплив інтерактивних технологій на процес навчання у вищій школі, надавши конкретні приклади та рекомендації. 3. Підготуйте конспект лекцій, де детально розкрийте роль дидактичних засобів у формуванні професійних компетентностей студентів. 4. Розробіть рекомендації для викладачів щодо використання інноваційних методик викладання для підвищення ефективності освітнього процесу в університеті.

Тема 3. Технології навчання. Активні та інтерактивні технології навчання

1. Методика і технологія навчання. Класифікація технологій навчання. 2. Інноваційні технології навчання та їх види. 3. Суть активних та інтерактивних методів навчання та їх види. 4. Підготовка та проведення викладачем до занять.

Завдання для самостійної роботи. 1. Підготуйте відео-презентацію, де поясніть переваги інтерактивних технологій у навчанні. Включіть приклади їх застосування та результати. 2. Створіть урок або інтерактивний модуль для онлайн-навчання на платформі за вашим вибором, де використовуватиме елементи гри або діалогу. 3. Проведіть анкетування серед студентів щодо їхнього досвіду використання активних технологій у навчанні та зібрані результати проаналізуйте.

4. Розробіть сценарій вебінару, де ви поділитесь своїм досвідом використання інтерактивних технологій та обговорите питання і виклики в їхньому застосуванні.

Тема 4. Психологія професіоналізму та педагогічної майстерності викладача

1. Педагогічна діяльність викладача: професійні аспекти. 2. Особистісні аспекти професіоналізму діяльності викладача. 3. Педагогічна майстерність викладача. 4. Педагогічна культура викладача.

Завдання для самостійної роботи. Оберіть одне чи кілька завдань для виконання залежно від ваших інтересів та практичних можливостей. 1. Аналіз власних компетенцій: самостійно визначте та оцініть свої ключові педагогічні та психологічні компетенції; визначте, які аспекти потребують розвитку, щоб підвищити рівень ваших професійних навичок. 2. Рефлексія на власний педагогічний досвід: опишіть ситуацію з вашого досвіду викладання, де ви використали психологічний аспект для покращення навчального процесу; проаналізуйте результати та визначте, як це вплинуло на студентів. 3. Створення плану психологічної підтримки студентів: розробіть план дій для надання психологічної підтримки студентам у період навчання; врахуйте можливі ситуації, що виникають у студентів та методів їх розв'язання. 4. Аналіз відповідей студентів: проведіть опитування серед з питань їхнього сприйняття педагогічної майстерності викладача та психологічної підтримки; проаналізуйте результати та запропонуйте дії для вдосконалення викладацького процесу. 5. Роль психологічного клімату в групі: вивчіть теоретичні аспекти психологічного клімату у навчальних групах; напишіть короткий есе, який розкриє важливість створення позитивного психологічного середовища для успішного викладання та навчання.

Тема 5. Педагогічна техніка викладача

1. Зміст поняття “педагогічна техніка”. 2. Внутрішня техніка викладача. 3. Зовнішня техніка викладача.

Завдання для самостійної роботи. Оберіть одне чи кілька завдань для виконання залежно від ваших інтересів та практичних можливостей. 1. Аналіз методів викладання: оберіть два різних методи викладання та проведіть їх аналіз; зазначте переваги та недоліки кожного методу; визначте, який метод вважається більш ефективним для ваших студентів та чому. 2. Створення заняття за принципами активного навчання: розробіть заняття, використовуючи принцип активного навчання; включіть відкриті діалоги, групові вправи та інші методи, спрямовані на взаємодію студентів; обгрунтуйте вибір конкретних методів для вашого заняття. 3. Вивчення інтерактивних технологій у викладанні: розгляньте різні інтерактивні технології для викладання (віртуальність, відеоконференції, онлайн-інструменти тощо); оберіть один тип технологій та дослідіть, як вона може бути використана для покращення викладацького процесу. 4. Рефлексія на власний педагогічний стиль: проаналізуйте свій педагогічний стиль та визначте його

основні риси; запропонуйте конкретні кроки для вдосконалення та розширення власної педагогічної техніки. 5. Розробка методичних рекомендацій для нових викладачів: напишіть короткий посібник для початківців, в якому надайте поради щодо використання ефективних педагогічних технік; включіть приклади з власного досвіду та вказівки щодо подолання можливий труднощів.

Тема 6. Педагогічна майстерність як мистецька дія

1. Театральне мистецтво у вимірах педагогіки та психології. 2. Педагогічна та акторська дія. 3. Педагогічна сумісність і педагогічне сприймання. 4. Майстерність педагогічного спілкування.

Завдання для самостійної роботи: Оберіть одне чи кілька завдань для виконання залежно від ваших інтересів та практичних можливостей. 1. Творчий проєкт «Власний педагогічний шедевр»: розробіть інноваційне заняття або тренінг, використовуючи елементи мистецької творчості (малюнок, музика, театральні елементи тощо); опишіть кожен етап вашої педагогічної майстерності та відобразіть, як ви впроваджуєте мистецькі засоби у викладанні. 2. Рефлексія на власну педагогічну практику через мистецтво: створіть арт-журнал, в якому ви відобразите свої роздуми та враження від педагогічної діяльності; використовуйте різні мистецькі форми виразу, такі як малюнок, поезія, колажі, щоб передати свої емоції та думки. 3. Театралізована майстерня «Втілення педагогічної ідеї»: створіть театралізовану сценку, де ви відобразите реалізацію однієї з ваших педагогічних ідей або методів.

Тема 7. Психологічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні

1. Особистість викладача як інструмент впливу в педагогічній взаємодії. 2. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування. 3. Способи комунікативного впливу. 4. Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтерактивного компонента педагогічної взаємодії. 5. Технологія організації педагогічної взаємодії в процесі індивідуальної бесіди. Методика контактної взаємодії як технологія забезпечення контакту. 6. Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчанні

Завдання для самостійної роботи. Оберіть одне чи кілька завдань для виконання залежно від ваших інтересів та практичних можливостей. 1. Самоаналіз комунікативних навичок: оцініть свої комунікативні вміння у педагогічному спілкуванні; визначте сильні та слабкі сторони, а також намітіть конкретні кроки для поліпшення спілкування зі студентами. 2. Вивчення технік активного слухання: проведіть дослідження про техніки активного слухання у педагогічному процесі; розробіть короткий план впровадження цих технік у вашу взаємодію зі студентами.

3. Створення педагогічного відео: запишіть коротке відео, де ви використовуєте психологічні прийоми для ефективної взаємодії у групі; проаналізуйте свій виступ та визначте, як можна поліпшити вашу педагогічну комунікацію. 4. Аналіз педагогічної емпатії: вивчіть концепцію педагогічної емпатії та її вплив на взаємодію зі студентами; створіть короткий есе, де розкриєте свої роздуми та плани щодо розвитку емпатії в педагогічному процесі. 5. Дослідження рольових ігор у спілкуванні: розгляньте можливість використання рольових ігор у педагогічному спілкуванні; створіть короткий план проведення рольової гри, спрямованої на вдосконалення ваших комунікативних вмінь.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Волошенко М. О., Азаркіна О. В. Психологія професійного спілкування: навчальний посібник. Київ: «Гельветика». 2021. 280 с.
2. Основи педагогічної майстерності. Опорні конспекти лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 014 «Середня освіта (фізична культура)», освітній ступінь «бакалавр» : навчальний посібник / укладач Хома Т.В. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2021. 112 с.
3. Підборський Ю. Г. Хмельницька О.С. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Переяслав (Київ обл.): Домбровська Я. М., 2020. 156 с.
4. Сикорський П. І. Нова педагогіка: підручник. Львів: Львівська політехніка, 2021. 540 с.
5. Філатова Л. С. Педагогічна майстерність : навчальний посібник. Харків: ХНПУ, 2021. 90 с.
6. Шкабаріна М. А. Розвиток педагогічної креативності майбутніх учителів початкової школи у процесі вивчення фахових дисциплін: монографія. Рівне: Видавець О. Зень, 2019. 149 с.

Додаткова література

7. Городиська В., Пантюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи : тексти лекцій. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2014. 286 с.
8. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Київ : КНТ, 2018. 226 с.
9. Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко. В. І. Педагогіка і психологія вищої школи: навчальний посібник для молодих викладачів, аспірантів і майбутніх магістрів. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. 267 с.

10. Педагогіка та психологія вищої школи // Навчальний контент. – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. – 107 с
11. Нагаєв В. М. Університетська освіта: навчальний посібник. Х.: Смугаста типографія, 2015. 218с.

Електронні інформаційні ресурси

12. Комунікаційні бар'єри і шляхи їх подолання URL: https://pidruchniki.com/16070314/menedzhment/komunikatsiyeni_baryeri_s_hlyahi_podolannya. (дата звернення 04.12.23)
13. Педагогічна етика URL: <http://refs.in.ua/pedagogichna-etika.html>. (дата звернення 04.12.23)
14. Педагогічна творчість: методологія, теорія, технології / за ред. С. О. Сисоєвої, Н. В. Гузій. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2005. 183 с.
15. Педагогічне спілкування та його особливості URL: https://studall.org/all_82889.html. (дата звернення 04.12.23)
16. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: підручник. 2-е вид. К.: Каравела, 2008. 352 с.
17. Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця: ВНТУ, 2019. 150 с.
18. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-е видання, доповнене. К.: «Академвидав», 2014. 456 с.